

Varga Judit:

Az államadósság-kezelés és hosszú távú állami kötelezettségvállalás kérdései

Alaptörvényen innen, Alaptörvényen túl

(Rezümé)

PhD hallgató, DE-ÁJK Marton Géza Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Konzulens: Prof. Dr. Horváth M. Tamás tanszékvezető egyetemi tanár

I. Bevezetés

Kutatási témámat érintő jogszabályváltozások miatt kezdtem foglalkozni az államadósság tárgyával. Alkotmányunkat érintő változások pedig szervesen kapcsolódnak ehhez a problémakörhöz is. A kettő között párhuzamot vonva igyekszem vizsgálni az államadósság-kezelés és a hosszú távú állami kötelezettségvállalások érintő változásokat.

II. Államadósság-kezelés és a hosszú távú állami kötelezettségvállalás megjelenése hatályos Alkotmányunkban és az államháztartásról szóló törvényben

Hatályos Alkotmányunk tartalmaz erős pénzügyi relevanciával bíró rendelkezéseket, ám ezek szétszórva, egymástól távol bukkannak fel. pl. általános közteherviselés kötelezettsége, Magyar Nemzeti Bankra, Állami Számvevőszékre, helyi önkormányzatokra vonatkozó rendelkezések stb.

Az államháztartásra vonatkozó alapelvek, részletszabályok, így a hosszú távú állami kötelezettségvállalásra vonatkozó rendelkezések is külön törvényben kerülnek rögzítésre: államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény.

III. A címben szereplő két kérdés, hogyan jelenik meg közvetlenül, illetve közvetve a hatályba lépő Alaptörvényben

A 2012. január elsejével hatályba lévő alaptörvényünk a hatályos rendszertől eltérően már Közpénzügyek címen külön fejezetbe igyekszik gyűjteni a pénzügyi tárgyú rendelkezéseket, amely passzusokat számos esetben a később megalkotásra kerülő úgynevezett sarkalatos törvények fognak végleges tartalommal megtölteni.

IV. A változás indokai, szükségessége

„A koncepció a jelenlegi Alkotmány régi mulasztását kívánja orvosolni a közpénzügyekre vonatkozó alapvető szabályoknak és a költségvetési jog alapelveinek alkotmányba emelésével.”¹

V. A jogszabály-módosítás kapcsán felmerülő érdekességek, nyitott kérdések

- Az adósságfékelt alkotmányi szinten történő rögzítése indokolt-e?
- Alkalmassnak mutatkoznak ezek az eszközök a fenntartható költségvetési gazdálkodás biztosítására?
- Garantálni képesek-e a konzisztens költségvetési gazdálkodást?

VI. Záró gondolatok

Bizonyos elvek, célkitűzések alkotmányos szabályozása biztosítékot jelent. Sajnos mintha alaptörvényünkben kormánypolitikai döntések tükröződnének vissza, akár az adósságkezelés érdekében bevezetésre kerülő fékekre, akár a közteherviselés kapcsán a családok pozitív diszkriminációjára gondolunk. Az alkotmányos szinten történő szabályozással aktuálpolitikai célkitűzések kerülnek vajon bebetonozásra? Ha ez így van, elfogadható?

Kérdés marad továbbá, e rendelkezések hosszú távú kihatása, gyakorlati alkalmazása. Céltól eltérő eredmény elérésének veszélye reális esély, hisz a későbbi kormányzatok mozgásterét egyértelműen szűkítő rendelkezésekről van szó, ahogy a mindenkori országgyűlés „keze” is kötve lesz az Alaptörvény által

¹ H/2057 OGY határozat indokolása (forrás: <http://www.parlament.hu/irom39/02057/02057.pdf>, letöltés ideje: 2011. okt. 21.)